



ΕΠΑ.Λ. Β' ΟΜΑΔΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α'

- A.1.1.** Η απάντηση της ερώτησης περιλαμβάνεται στο βιβλίο στη σελ. 43: “Οι βιομηχανικές χώρες της Ευρώπης... Α' Παγκοσμίου Πολέμου (1914)”
- A.1.2.** Ζητείται το σχετικό κεφάλαιο της σελ. 107. Αναγκαία ως εισαγωγή θα ήταν η καταγραφή των πρώτων στοιχείων του κεφαλαίου «Η κρίση που έπληξε... πολιτεύματος», (Σχολικό Βιβλίο, σελ. 106).
- A.2.1. α)** Αλυτρωτισμός: είναι η εθνική πολιτική του ελληνικού κράτους για την απελευθέρωση των αλύτρωτων ιστορικών τόπων και την υλοποίηση της Μεγάλης Ιδέας. Η αλυτρωτική πολιτική αποτέλεσε τον άξονα της επίσημης ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και επηρέασε το συνολικό πολιτικό βίο παρά τις αντιρρήσεις λίγων φωτισμένων πολιτικών ή δημοσιογράφων (Μαυροκορδάτος, Ροϊδής). (σελ. 34)
- β)** Νιού ντίντ («new deal»): ο όρος χρησιμοποιήθηκε από τον Φραγκλίνο Ρούσβελτ κατά την ανάληψη της προεδρίας των Η.Π.Α. και αποδίδει το σχέδιο ανόρθωσης της αμερικανικής οικονομίας, που εφαρμόστηκε από τον ίδιο μετά τη διεθνή οικονομική κρίση του 1929-1932. Η πολιτική αυτή είχε ως κύριο χαρακτηριστικό τον κρατικό παρεμβατισμό στην οικονομική ζωή με στόχο την αύξηση της παραγωγής και τη μείωση της ανεργίας. (σελ. 245) Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό αναδιοργανώθηκε το τραπεζικό σύστημα της χώρας, αποδεσμεύθηκε το δολάριο από το χρυσό κανόνα, μειώθηκε η παραγωγή και αυξήθηκε η δύναμη των αγροτικών προϊόντων, αυξήθηκαν οι μισθοί, λήφθηκαν μέτρα υπέρ των εργαζομένων, προγραμματίστηκαν μεγάλα έργα, που απέβλεπαν στην πρόσληψη ανέργων και σταθεροποιήθηκε το δημοκρατικό καθεστώς, Η πολιτική αυτή οδήγησε στη ραγδαία οικονομική ανάπτυξη των Η.Π.Α. (σελ. 108-109)
- γ)** Νεοτουρκικό κίνημα: “Το Νεοτουρκικό Κίνημα του 1908 υποσχέθηκε στους λαούς της αυτοκρατορίας ισονομία, ισοπολιτεία και ευρύτατο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα. Είχε ως στόχο τον εκτουρκισμό της αυτοκρατορίας, πράγμα που εκδηλώθηκε κατά τους βαλκανικούς πολέμους (1912-1913) και κατά τον α' παγκόσμιο πόλεμο. Τότε πήρε τη μορφή της εθνοκάθαρσης της αυτοκρατορίας με την εκδίωξη των χριστιανών της χώρας.” (σχολ. Βιβλίο, σε. 67)

- δ) Χάττι χουμαγιούν: (Ως όρος σημαίνει επίσημο αυτοκρατορικό έγγραφο, που φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του Σουλτάνου). Το συγκεκριμένο ο Σουλτάνος το εξέδωσε στις 18 Φεβρουαρίου 1856 λίγο πριν την υπογραφή της συνθήκης του Παρισιού, με την οποία τερματιζόταν ο Κριμαϊκός πόλεμος. Με αυτό το διάταγμα ο Οθωμανός μονάρχης υποσχόταν πλήρη ισότητα των υπηκόων του ανεξαρτήτως θρησκευματος ή καταγωγής. Με αυτό, μάλιστα, εγκαινιάστηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία η περίοδος των Τανζιμάτων (μεταρρυθμίσεων) (σχολ. Βιβλίο σ. 40)

A2.2. Οι αντιστοιχίσεις είναι:

- 1 – ε
- 2 – γ
- 3 – β
- 4 – α
- 5 – δ

ΟΜΑΔΑ Β'

- B.1.** α.) Σύμφωνα με το πρώτο κείμενο της πηγής το κυριότερο αίτιο που υποκίνησε το φιλελληνικό κίνημα ήταν οι βιαιοπραγίες του Σουλτάνου εναντίον των Χριστιανών και ιδιαίτερα ο απαγχονισμός του Πατριάρχη. Αυτά όλα είχαν σημείο εκκίνησης την πρωτεύουσα αλλά γρήγορα επεκτάθηκαν σε όλη την Οθωμανική Αυτοκρατορία.. Τα γεγονότα αυτά τόνιζαν τη θρησκευτική διάσταση της ελληνοτουρκικής σύρραξης και εύκολα συστράτευσαν τους ευρωπαϊκούς λαούς στο πλευρό των αγωνιζόμενων Χριστιανών ενάντια στους βάρβαρους Μουσουλμάνους.

Όλα τα παραπάνω καταγράφονται και στο σχολικό εγχειρίδιο: «Οι πρώτες αντιδράσεις στην επανάσταση» σελ. 24-25, έως «να συμβιώσουν στο εξής». Το απόσπασμα αυτό μπορεί να χρησιμεύσει και ως συνδετικό στοιχείο μεταξύ των δύο ερωτημάτων.

- β) Σύμφωνα με το β' απόσπασμα ο φιλελληνισμός μετατράπηκε στην Ευρώπη σε «μανία», επηρέασε και συσπείρωσε ανθρώπους διαφορετικών πολιτικών και ιδεολογικών ρευμάτων. Ενδεικτικά αναφέρονται τέτοια ρεύματα όπως ο κλασικισμός, ο ρομαντισμός, ο φιλελευθερισμός, αλλά ακόμη και ο χριστιανισμός, παρόλο που ο τελευταίος με τους εκπροσώπους του συνδέονταν ασφαλώς και με φιλομοναρχικούς κύκλους. Επίσης συσπείρωσε ανθρώπους διαφορετικών κοινωνικών προελεύσεων και εθνοτήτων. Παρεμβατικά μπορούν να αναφερθούν από το μαθητή πρόσωπα όπως ο Μπαϊρόν και να σχολιαστούν σχετικά.. (Σχολ. Βιβλίο σ. 28). Η μεγάλη διάγκωση του θέματος έφθασε να απασχολήσει ακόμη και την κατασκοπεία χωρών απολυταρχικών, όπως της Αυστρίας.

Για την απάντηση του β' ερωτήματος πρέπει να σημειωθεί ότι η αλλαγή της εξωτερικής πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων δεν ήταν τόσο απλό ζήτημα, καθώς τα επίσημα ανακτοβούλια της Ευρώπης είδαν την ελληνική

επανάσταση σαν άμεση απειλή κατά της ακεραιότητας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και επομένως σαν απειλή της διατάραξης του status quo στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Παρόλα αυτά οι πιέσεις των λαών, καθώς και άλλα γεγονότα, που μεσολάβησαν συντέλεσαν όχι μόνο στην αρχική αλλαγή της στάσης των Μεγάλων Δυνάμεων, αλλά τελικά και στην αποφασιστική παρέμβασή τους με την ναυμαχία του Ναβαρίνου (Οκτώβριος 1827). (Τα σχετικά στοιχεία στο σχολικό βιβλίο αναφέρονται στη σελ. 25) Μπορεί επίσης να σημειωθεί ότι: «οι φιλελεύθεροι διανοούμενοι... Γάλλους επαναστάτες» (σελ. 25 σχολ. Βιβλίου). Αυτά τόνιζαν την ιδεολογική συγγένεια των επαναστατών με τους ευρωπαϊκούς φιλελεύθερους κύκλους.

- B.2. α)** Το πρώτο ερώτημα απαντάται από τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου: σελ 160, «Η μεταπολίτευση» Θα χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία του κεφαλαίου έως: «Οι εκλογές έγιναν στις 17 Νοεμβρίου 1974, ακριβώς στην πρώτη επέτειο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου.» Σύμφωνα με τα στοιχεία του κειμένου είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι ο ίδιος ο πρωθυπουργός στο Διάγγελμά του προς τον ελληνικό λαό τόνιζε την κρισιμότητα της κατάστασης και την προτεραιότητα διασφάλισης της ακεραιότητας και της ανεξαρτησίας της Κύπρου, που είχε ήδη δεχθεί την τουρκική εισβολή.
- β)** Τα παραπάνω θα αποτελέσουν και στοιχείο σύνδεσης με το β' ερώτημα. Έπειτα είναι σκόπιμο να αναφερθούν τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου σελ. 164. Είναι χρήσιμο να αναφερθούν και λίγα προηγούμενα στοιχεία: «Η δικτατορία των συνταγματαρχών...Κυπρίους». Τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου λίγο διαφοροποιούνται από αυτά που αναφέρονται στο κείμενο της πηγής. Πάντως σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας η τουρκική εισβολή ανέτρεψε τα πολιτικά, δημογραφικά και οικονομικά δεδομένα στο νησί. Διαμόρφωσε μια de facto νέα πολιτική πραγματικότητα, με σοβαρές επιπτώσεις για το μέλλον. Όπως επισημαίνεται το 36% του ευφορότερου και παραγωγικότερου εδάφους της Κύπρου ήταν κατειλημμένο από τους Τούρκους, που αποτελούσαν μόλις το 18% του νησιού. Η περιπέτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και του κυπριακού λαού διαρκεί έως τις ημέρες μας. Σχόλια μπορούν να προστεθούν και από το επόμενο κεφάλαιο του βιβλίου, σελ. 164-165.